

Kogo dotyczy redukcja opłat interchange?

Krzysztof Wojdyło

W ostatnim czasie w systemie prawa pojawiło się kilka regulacji ustanawiających maksymalny poziom opłat interchange. Już w tej chwili widać, że ich wpływ na rynek jest niezwykle znaczący. Część przedsiębiorców dokonuje wręcz zmiany modelu biznesowego. Z perspektywy prawa nowych technologii szczególnie interesujące jest ustalenie, czy nowe regulacje są technologicznie neutralne, czy też odnoszą się jedynie do wybranej grupy instrumentów płatniczych.

Zagadnienie przedstawione powyżej nie jest przypadkowe. Zastanawiająca jest bowiem konsekwencja, z jaką regulacje dotyczące opłat interchange odwołują się w kluczowych definicjach do pojęcia karty płatniczej, pomimo istnienia w systemie prawa pojęcia instrumentu płatniczego. Przecież to właśnie pojęcie instrumentów płatniczych jest najbardziej podstawowym pojęciem dotyczącym instrumentów służących inicjowaniu płatności. Zostało ono wprowadzone przez Dyrektywę 2007/64, natomiast w polskim ustawodawstwie przez ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Obejmuje ono każde „zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika i dostawcę zbiór procedur, wykorzystywane przez użytkownika do złożenia zlecenia płatniczego”. Jak widać, jest to definicja niezwykle pojemna i technologicznie neutralna. Czy fakt, że odpowiednie regulacje dotyczące interchange nie odwołują się do niej, oznacza, że regulacje te odnoszą się tylko do niektórych instrumentów płatniczych?

Łatwo zdać sobie sprawę ze znaczenia odpowiedzi na tak zadane pytanie. Ograniczony zasięg regulacji wysokości opłat interchange oznaczałby, że ograniczenia kwotowe w zakresie interchange nie mają zastosowania do niektórych rodzajów instrumentów płatniczych, co z kolei umożliwiłoby (przynajmniej teoretycznie) ich wydawcom nakładanie opłat wyższych niż maksymalne stawki interchange. Polska ustawa o usługach płatniczych w kluczowej – z perspektywy zadanego pytania – definicji (tj. definicji opłaty interchange) odwołuje się do opłat z tytułu transakcji płatniczej wykonywanej przy użyciu karty płatniczej. Następuje zatem bezpośrednie odwołanie do karty płatniczej a nie instrumentu płatniczego. Definicja karty płatniczej wiele nam nie wyjaśnia, ponieważ karta płatnicza została zdefiniowana jako „karta uprawniająca do wypłaty gotówki lub umożliwiająca złożenie zlecenia płatniczego za pośrednictwem akceptanta lub agenta rozliczeniowego, akceptowana przez akceptanta w celu otrzymania przez niego należnych mu środków”.

Trudno jednoznacznie rozstrzygnąć, czy, przykładowo, zgodnie z przytoczoną definicją karta płatnicza musi mieć postać materialną, czy też definicja ta może odnosić się również do kart wirtualnych. Zakładając jednak racjonalne działanie ustawodawcy, należy przyjąć, że karta płatnicza i instrument płatniczy nie są pojęciami tożsamymi. Karta płatnicza wydaje się pojęciem węższym. To z kolei sugeruje, że nie każdy instrument płatniczy jest kartą płatniczą i nie do każdego instrumentu płatniczego stosują się ograniczenia opłat interchange (a dokładnie rzecz ujmując, w przypadku innych niż karty płatnicze instrumentów płatniczych opłaty pobierane w związku z korzystaniem z instrumentu nie będą kwalifikowane jako opłaty interchange).

Polska ustawa o usługach płatniczych to niejedyny w tej chwili akt prawny regulujący wysokość opłat interchange. Od 8 czerwca 2015 r. stosowane jest również Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/751 w sprawie opłat interchange (niektóre spośród najistotniejszych postanowień Rozporządzenia, w tym postanowienia ustanawiające maksymalne poziomy opłat interchange, będą jednak stosowane dopiero od 9 grudnia 2015 r.).

Na gruncie Rozporządzenia sytuacja jest nieco bardziej skomplikowana. Kluczowym pojęciem jest w tym przypadku pojęcie „transakcji płatniczej realizowanej w oparciu o kartę”. Art. 1 Rozporządzenia rozstrzyga wprost, że to właśnie do takich transakcji mają zastosowanie przepisy Rozporządzenia. Definicja tych transakcji jest bardzo rozbudowana. Warto jednak zwrócić uwagę na to, że oznacza ona „usługę w celu realizacji transakcji płatniczej za pomocą dowolnej karty bądź urządzenia lub oprogramowania telekomunikacyjnego, cyfrowego lub informatycznego”. W odróżnieniu od polskich regulacji przepisy Rozporządzenia zdają się obejmować różne pod względem technologicznym rozwiązania płatnicze. W tym sensie przepisy Rozporządzenia są niewątpliwie bardziej otwarte na nowe technologie. Pojęcie „karty” używane w tym akcie prawnym odnosi się zatem nie tyle do konkretnego rodzaju instrumentu płatniczego (plastikowej karty) ile do specyficznego schematu dokonywania płatności.

Konkludując, należy dojść do wniosku, że – co do zasady – po wejściu w życie zawartych w Rozporządzeniu w sprawie opłat interchange przepisów ograniczających wysokość opłat – ograniczeniu będą podlegać również opłaty ponoszone za korzystanie z najnowszych instrumentów płatniczych, w tym instrumentów wirtualnych.